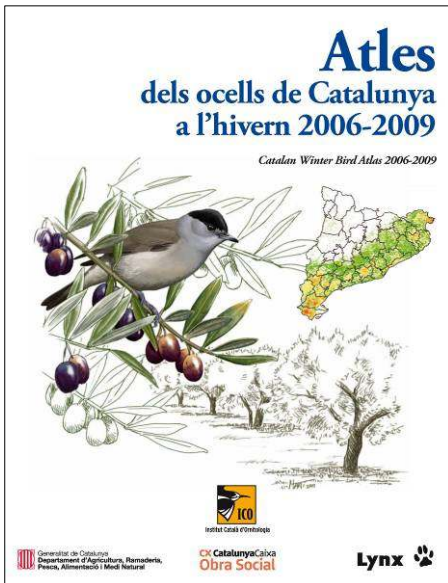

NOTA DE PREMSA

Barcelona, 27 de maig de 2011

L'Atles dels ocells de Catalunya a l'hivern 2006-2009 representa un dels majors èxits col·lectius en matèria de coneixement de la biodiversitat al nostre país i sens dubte esdevindrà una obra de referència, tant per a la ciència com per al món dels amants dels ocells.

El passat 18 de maig més de 220 ornitòlegs d'arreu de Catalunya, un bon nombre d'ells provinents de Lleida, es van aplegar a l'Auditori de CX La Pedrera (Passeig de Gràcia 92, Barcelona) per assistir a la presentació de l'*Atles dels ocells de Catalunya a l'hivern 2006-2009*

Aquest ha estat un llarg projecte dut a terme per l'Institut Català d'Ornitologia, entitat dedicada a l'estudi dels ocells des de la seva fundació, l'any 1975. L'Atles ha comptat amb el suport del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural i de l'Obra Social de CatalunyaCaixa i ha estat possible gràcies a la participació altruista de més de 1.000 col·laboradors d'arreu del país (29.000 hores de treball voluntari), fet que representa un dels majors èxits de l'anomenada ciència de la ciutadania a Catalunya.

El llibre, publicat conjuntament per l'Institut Català d'Ornitologia i Lynx Edicions, és de característiques molt similars al seu predecessor, l'*Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002* i està escrit en català i anglès, en una clara intenció d'aportar informació útil més enllà de les nostres fronteres, en especial si es té en compte que Catalunya, a l'hivern, rep una part important dels ocells que nien al centre i nord d'Europa. Un total de 318 espècies d'ocells han estat observades a Catalunya durant el període d'estudi, de les quals 206 hi han hivernat de forma abundant i regular. La distribució i abundància d'aquestes espècies ha estat, sovint, ben diferent de la del període reproductor i, en determinats casos, molt canviant d'un hivern a un altre. El llibre demostra el paper crucial que té Catalunya per a la hivernada de moltes espècies que crien al centre i nord d'Europa, l'èxit de la conservació de les zones humides catalanes per a la gran majoria dels ocells aquàtics o els efectes del canvi climàtic en espècies que fins fa ben poc resultaven desconegudes com hivernants al nostre país. Tot plegat es mostra amb un nivell de detall molt alt, amb mapes d'abundància d'alta resolució, de fins a 250x250 m, a la vegada que s'analitzen les dades dels seguiments temporals que es vénen realitzant anualment a Catalunya, en alguns casos des de l'any 1972.

Tal com expressa en el seu pròleg Ruud Foppen, president del Consell Europeu de Censos d'Ocells (EBCC), les tècniques d'anàlisi emprades en aquest Atles situen Catalunya a l'avantguarda d'Europa. De fet, l'*Atles dels ocells de Catalunya a l'hivern 2006-2009* es considera el primer d'una nova generació d'Atles i el nou referent en el que cal que es fixin els futurs atles que a partir d'ara es realitzin a Europa

L'Atles a les comarques de Lleida

1) On hi ha més ocells a l'hivern?

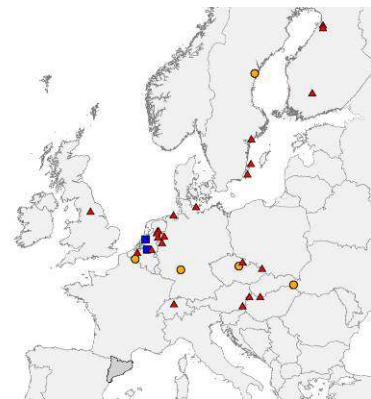
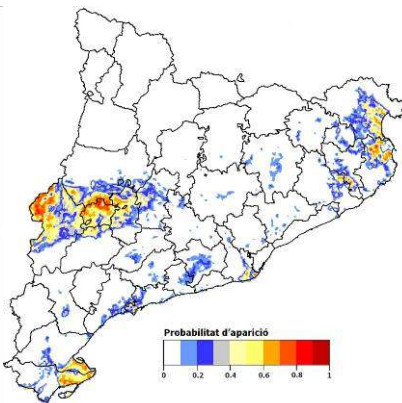
No hi ha la mateixa abundància d'ocells a tot arreu. A les àrees elevades dels Pirineus a l'hivern hi queden molt pocs ocells, força menys que a la primavera o a l'estiu. A l'alta muntanya no només hi fa molt de fred sinó que també hi queda ben poca cosa a l'abast per menjar. La coberta de neu impossibilita accedir a les llavors del terra. Només sobreviuen a l'alta muntanya espècies perfectament adaptades al fred i la neu que busquen el menjar a les carenes ventades, com la perdiu blanca, que en aquest període esdevé mimètica amb el medi. Entre els pocs ocells que sobreviuen als boscos subalpins trobem les mallerengues petites, que emmagatzemen pinyons a les esclotxes dels troncals per evitar que la neu de les capçades els hi impedeixi l'accés.

L'altra cara de la moneda és la plana de Lleida, on l'abundància d'ocells a l'hivern és elevada, de les més altes de Catalunya. Aquí, les àrees agrícoles acullen molts ocells, tant els que fugen de les àrees de la muntanya cobertes de neu com els que ens arriben des del centre i nord d'Europa. L'hivern, a la plana, ens pot semblar sovint fred i dur però és relativament suau si ho comparem amb les zones del nord i centre d'Europa on les temperatures són encara més extremes i l'aliment escàs. Ocells singulars a l'hivern als alfarsars de la plana són les fredelugues, anomenada a la plana de Lleida cogullades marines, que concentren a Lleida la major part dels més de 50.000 exemplars que cada any ens visiten.

Mallerenga petita: segurament l'espècie més abundant a l'alta muntanya pirinenca.

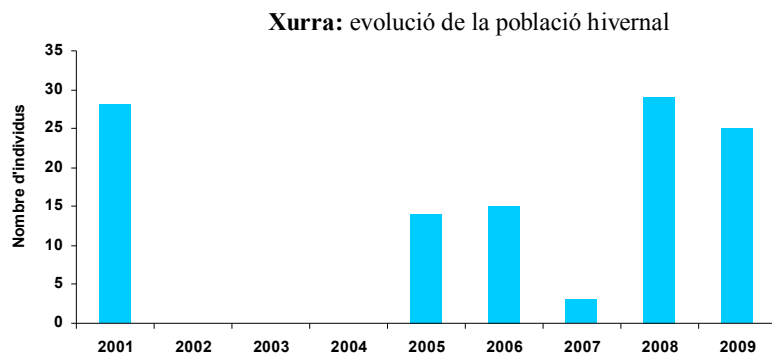
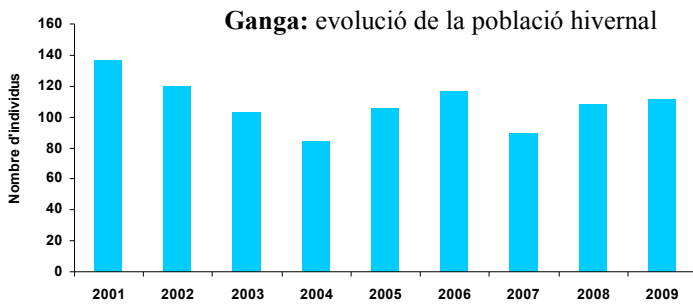

Fredeluga: mapa d'abundància i mapa de procedència dels exemplars hivernants anellats i recapturats.

2) Tenim noves dades sobre les poblacions d'ocells emblemàtics dels secans de Lleida?

En aquest atlas es constata l'extinció de l'alosa becuda i es posa de manifest que bona part dels ocells estèpics es mantenen sota mínims. Així les poblacions de ganga (90-111 exemplars) i xurra (25-30 exemplars) no semblen mostrar cap símptoma de recuperació. Algunes espècies, com el sisó, a l'hivern es desplacen en bona part als conreus de regadiu, bàsicament l'alfals, sovint en uns pocs estols que apleguen la major part de la població catalana de l'espècie.

3) Hi ha algunes pràctiques agrícoles més favorables per als ocells?

Sí. Les observacions realitzades durant els mostratges de camp de l'atles semblen indicar que la sembra directa del cereal (consistent en la sembra sense llaurada prèvia) poden resultar favorables per a diverses espècies d'ocells, ja que el camp, al marge de conservar tota la tardor una certa cobertura vegetal, manté moltes llavors ruderals i de la collita anterior. Tot i que encara no és fàcil d'assignar una relació causa-efecte amb certesa, l'increment hivernal d'algunes poblacions d'ocells com la de l'alosa vulgar podria estar relacionat amb aquest canvi de les pràctiques agrícoles, probablement beneficiós per a moltes altres espècies.

Alosa vulgar: una espècie que es podria veure afavorida per la implantació de les tècniques de sembra directa de cereal.

4) La recuperació de l'Estany d'Ivars i Vila-sana ha estat positiva per als ocells hivernants?

Sí, sens dubte. Des de la seva recuperació el nombre d'ocells aquàtics present en aquest espai s'ha anat incrementant fins a situar-se entorn els 2.000 ànecs i fotges d'aquests darrers hiverns. Tot i que en una primera etapa segurament l'increment d'ocells hivernants a l'estany es devia només a la reubicació d'ocells d'altres indrets a la plana de Lleida, actualment no hi ha dubte que gràcies a la recuperació de l'estany d'Ivars i Vila-sana el nombre d'ocells aquàtics que hivernen a la plana de Lleida ha doblat pràcticament els seus efectius. Hores d'ara aquest estany ja es pot considerar la principal zona humida de la plana de Lleida i una de les més importants de Catalunya. Entre les espècies afavorides per la recuperació d'aquest entorn natural podem citar diverses espècies d'ànecs, com ara l'ànec cullerot o el xarxet que concentren en aquest espai bona part dels efectius hivernants de tot Lleida.

Xarxet: una espècie clarament afavorida per la recuperació de l'estany d'Ivars i Vila-sana.

Més informació

Us podeu descarregar una mostra de l'Atles a
http://www.ornitologia.org/monitoratge/mostra_atles.pdf

Per a més informació, podeu posar-vos en contacte amb

Sergi Herrando o Marc Anton
ornitologia@ornitologia.org
93 4587893

o

Joan Estrada
la.carranca@gmail.com
608 695 446